

Ultimate Justice

Rashi

(15) כי גראה וגומר. כי צחקת. הראשון משמש לשון 'דהא', שנותן טעם לדבר, 'ותכחש שרה' לפי ש'גראה'. והשני משמש בלשון 'אלא', ו'יאמר', לא" כדברך הוא, אלא 'צחקת'. שאמרו רבותינו, 'כי משמש בארבע לשונות, אי, דלמא, אלא, דהא: (17) המכסה אני. בתמיה: אשר אני עושה. בסדום. לא נפה לי לעשות דבר זה שלא מדעתו, אני נתתי לו את הארץ הזאת וחמשה כרכין הללו שלו הו, שנאמר "גבול הפנעני מצידן באכה סדומה ועמורה וגומר" (לעיל י:ט), קראתי אותו אברהם, "אב המון גוים" (לעיל י:ה), ואשמיד את הבנים ולא אודיע לאב שהוא אוהבי: (19) כי ידעתי. לשון חבה, כמו "מודע לאישה" (רות ב:א), "הלא בעז מודעתנו" (שם ג:ב), "ואדעך בשם" (שמות לג:ז). ואמנם עקר לשון בלם אינו אלא לשון ידיעה, שהמחבב את האדם מקרבו אצלו ויודעו ומפירו. ולמה "ידעתי, למען אשר יצוה", לפי שהוא מצוה את בניו עלי לשמור דרכי. ואם תפרשהו כתרגומו, יודע אני בו שיצוה את בניו וגומר, אין "למען" נופל על הלשון: יצוה. לשון הוזה כמו "ככה יעשה איוב" (איוב א:ה): למען הביא. כך הוא מצוה לבניו, שמרו דרך ה' כדי שיביא ה' על אברהם וגומר, 'על בית אברהם' לא נאמר אלא "על אברהם", למדנו כל המעמיד בן צדיק פאלו אינו מת (ב"ר שם ד:): (26) אולי יש חמשים צדיקים. עשרה צדיקים לכל כרך וכרך (תרגום יונתן), כי חמשה מקומות יש. ואם תאמר לא יצילו הצדיקים את הרשעים, למה תמית הצדיקים (ב"ר שם): (25) חלילה לך. חולין הוא לך (ע"ז ד ע"א;תרגום יונתן), יאמרו כך

Bereshit 18.15-

15 ותכחש שרה | לאמר לא צחקהני כי | גראה ויאמר | לא כי צחקה: 16 ויקמו משם האנשים וישקפו על-פני סדם ואברהם הלך עמם לשלום: 17 וד' אמר המכסה אני מאברהם אשר אני עשה: 18 ואברהם היו יהיה לגוי גדול ועצום ונברכו-בו כל גווי הארץ: 19 כי ידעתי למען אשר יצוה את-בניו ואת-ביתו אחריו ושמרו דרך ד' לעשות צדקה ומשפט למען הביא ד' על-אברהם את אשר-דבר עליו: כ ויאמר ד' זעקת סדם ועמורה פיררבה וזוטאתם כי כבדה מאד: 21 ארדה-נא ואראה הפצעתה הבאה אלי עשו | כלה ואם-לא אדעה: 22 ויפני משם האנשים וילכו סדמה ואברהם עודנו עמד לפני ד': 23 ויש אברהם ויאמר האף תספה צדיק עם-רשע: 24 אולי יש זמשים צדיקים בתוך העיר האף תספה ולא-תשא למקום למען זמשים הצדיקים אשר בקרבה: 25 וזללה לך מעשת | כדבר הוזה להמית צדיק עם-רשע והיה כצדיק כרשע וזללה לך השפט כל-הארץ לא יעשה משפט: 26 ויאמר ד' אם-אמצא בסדם זמשים צדיקים בתוך העיר ונשאתי לכל-המקום בשבורם: 27 ויען אברהם ויאמר הנה-נא הואלתי לדבר אל-אדני ואנכי עפר ואפר:

הוא אֲמַנּוֹתוֹ, שׁוֹטֵף הַכֹּל צְדִיקִים וְרָשָׁעִים,
כִּדְ עֲשִׂיתָ לְדוֹר הַמִּבּוֹל וּלְדוֹר הַפְּלָגָה
(תַּנְחוּמָא שָׁם): (32) אוֹלֵי יִמְצְאוּן שָׁם
עֲשָׂרָה. עַל פְּחוֹת לֹא בִקֵּשׁ, אָמַר, דּוֹר
הַמִּבּוֹל הָיוּ שְׂמוֹנָה, נָח וּבְנָיו וּנְשֵׁיהֶם, וְלֹא
הִצִּילוּ עַל דּוֹרָם (ב"ר מַטַּיָּג). וְעַל תְּשַׁעָה עַל
יְדֵי צִירוּף כְּבָר בִּקֵּשׁ וְלֹא מָצָא:

Genesis 18.15-32

15. Then Sarah denied, saying, I laughed not; for she was afraid. And he said, No; you did laugh. 16. And the men rose up from there, and looked toward Sodom; and Abraham went with them to bring them on the way. 17. And the Lord said, Shall I hide from Abraham that thing which I do; 18. Seeing that Abraham shall surely become a great and mighty nation, and all the nations of the earth shall be blessed in him? 19. For I know him, that he will command his children and his household after him, and they shall keep the way of the Lord, to do justice and judgment; that the Lord may bring upon Abraham that which he has spoken of him. 20. And the Lord said,

Because the cry of Sodom and Gomorrah is great, and because their sin is very grave; 21. I will go down now, and see whether they have done altogether according to the cry, which has come to me; and if not, I will know. 22. And the men turned their faces from there, and went toward Sodom; but Abraham still stood before the Lord. 23. And Abraham drew near, and said, Will you also destroy the righteous with the wicked? 24. Perhaps there are only fifty righteous inside the city; will you also destroy and not spare the place for the fifty righteous who are in it? 25. Be it far from you to do after this manner, to slay the righteous with the wicked; and that the righteous should be as the wicked, be it far from you; Shall not the Judge of all the earth do right? 26. And the Lord said, If I find in Sodom fifty righteous inside the city, then I will spare the whole place for their sakes. 27. And Abraham answered and said, Behold now, I have taken upon me to speak to the Lord, I who am but dust and ashes; 28. Perhaps there shall lack five of the fifty righteous; will you destroy the whole city for lack of five? And he said, If I find there forty five, I will not destroy it. 29. And he spoke to him yet again, and said, Perhaps there shall be forty found there. And he said, I will not do it for forty's sake. 30. And he said to him, Oh let not the Lord be angry, and I will speak; Perhaps there shall thirty be found there. And he said, I will not do it, if I find thirty there. 31. And he said, Behold now, I have taken upon me to speak to the Lord; Perhaps there shall be twenty found there. And he said, I will not destroy it for twenty's sake. 32. And he said, Oh let not the Lord be angry, and I will speak yet but this once; Possibly ten shall be found there. And he said, I will not destroy it for ten's sake. 33. And the Lord went his way, as soon as he had left talking with Abraham; and Abraham returned to his place.

28 אוֹלֵי יִזְוָסְרוּן זִמְשִׁים הַצְּדִיקִים
זִמְשִׁיהַּ הַתְּשׁוּזִית בְּזִמְשִׁיהַּ
אֶת-כָּל-הָעִיר וַיֹּאמֶר לֹא אֲשׁוּזִית
אִם-אֶמְצָא שָׁם אַרְבָּעִים וְזִמְשִׁיהַּ:
29 וַיִּסַּף עוֹד לְדַבֵּר אֵלָיו וַיֹּאמֶר אוֹלֵי
יִמְצְאוּן שָׁם אַרְבָּעִים וַיֹּאמֶר לֹא
אֶעֱשֶׂה בְּעִבּוֹר הָאַרְבָּעִים: 30 וַיֹּאמֶר
אֶל-נָא יִזָּר לְאֲדָנִי וְאֲדַבְּרָה אוֹלֵי
יִמְצְאוּן שָׁם שְׁלֹשִׁים וַיֹּאמֶר לֹא
אֶעֱשֶׂה אִם-אֶמְצָא שָׁם שְׁלֹשִׁים:
31 וַיֹּאמֶר הִנֵּה-נָא הוֹאֲלֹתִי לְדַבֵּר
אֶל-אֲדָנִי אוֹלֵי יִמְצְאוּן שָׁם עֲשָׂרִים
וַיֹּאמֶר לֹא אֲשׁוּזִית בְּעִבּוֹר הָעֲשָׂרִים:
32 וַיֹּאמֶר אֶל-נָא יִזָּר לְאֲדָנִי וְאֲדַבְּרָה
אֶת-הַפְּעֵם אוֹלֵי יִמְצְאוּן שָׁם עֲשָׂרָה
וַיֹּאמֶר לֹא אֲשׁוּזִית בְּעִבּוֹר הָעֲשָׂרָה:
33 וַיֵּלֶךְ ד' פְּאֵשׁר כִּלְהַ לְדַבֵּר
אֶל-אַבְרָהָם וְאַבְרָהָם שָׁב לְמִקְמוֹ: